

УДАЛАЕ ПАЛЯВАННЕ

«У кожнага мужчыны павінен быць свой «гараж», — любіць паўтараць мой муж.

У дзядзькі Міці (бацькі маёй сяброўкі) такім «гаражом» даўно стаў лес: як толькі вольная часіна, ён бярэ стрэльбу — і гайда на паляванне. З пустымі рукамі рэдка вяртаецца: хоць невялічкім зайцам, але жонку сваю парадзе...

Праўда, адзін раз усё ж засмуціў, ды так... На ўсё жыццё запомніць.

Было гэта ў выхадны, і якраз на пачатку вясны. Я прыехала з горада праводаць бацькоў, нечым дапамагчы. Самы час быў сеяць памідоры, таму ўвечары мама

ганула ў кустах.: «Вось дык удача, — падумаў яшчэ. — Такого дзіка падстрэліў! Усю маразілку зараз мясам заб'ю, каўбас з маёй Маняй накруцім...»

Дзядзька, здаецца, нават пах іх знохаў, калі праз кусты ішоў да здабычы. А ўбачыў яе і яшчэ раз... сеў: замест дзіка на траве ляжала рабая пародзістая свінаматка, тая самая, якой не мог нацешыцца дзядзькаў сусед. Ён хваліўся яшчэ, што не сёння, дык заўтра Хруня апаросіцца, спаў і бачыў, як тады павязе на кірмаш прадаваць парасят, як на вырочаныя грошы купіць, нарэшце, трымер, бо, казаў, здароўя няма касою махаць...

І гэта ж, мусіць, трэба было, каб Хруня, на якую ўскладалася столькі надзей, якраз у той вечар паламала загарадку і ўцякла

падбіла мяне схадзіць за вёску на балота, набраць торфу.

Мы пайшлі, напоўнілі вёдры — і тут жа пачулі з кустоў трывожнае роханне.

На роздум часу не было: кінулі ўвесь свой рыштунак і далі такога драпака, што аж пяты заблішчэлі!

Спужаліся. Думалі, дзік да вёскі прыбіўся. Тым больш, напярэдадні толькі і гутаркі было, што пра трагедыю ў расійскай вёсцы. Сям'я там, на машыне едучы дадому, вырашыла спыніцца — нарваць пачаткаў. А ў кукурузе, як на ліха, — самка дзіка са сваім патомствам. Звычайна яны ўцякаюць, пачуўшы людзей, але гэтыя падышлі, мусіць, вельмі знянацку. Таму дзічыха, як любая маці, кінулася бараніць сваіх дзяцей. Не шкадуючы пры гэтым чужых...

Факт, што памідоры ў той вечар мы не пасеелі. Затое назаўтра ўся вёска ўжо гула пра паляўнічы трафей дзядзькі Міці.

У нядзелю ён, як звычайна, прачнуўся з пеўнямі і падаўся на паляванне. Яно ў той дзень, відавочна, не задалося: дзядзька ішоў дадому (і якраз праз тыя ж кусты, з якіх мы толькі што ўцяклі) з пустымі рукамі і цяжкімі пытанямі. Маўляў, што зараз жонцы сказаць? Цэлы ж дзень прабадзяўся — без толку змарнаваў. Лепш бы дома нешта зрабіў...

У такім васьмі роздуме дзядзька прысеў на пняк, дастаў рэшткі ссабойкі, якую зранку сабрала жонка, біклажку з недапітым каньяком. Прылажыўся раз, запіваючы сваю непрыемнасць, потым другі, трэці і раптам...

Што гэта? З кустоў пачулася роханне.

У адрозненне ад нас дзядзька не спужаўся. Як вокам маргнуць ён падняў з зямлі стрэльбу і бабахнуў у жывёліну, што міль-

дзіць гадзіны ў тры ночы. Іншы раз і да пяці можа праваліцца, бо яно ж і гады, і ўспаміны, і ціск, і суставы...).

А яшчэ — як мяркуе Сямёнавіч, — тэлевізар, дакладней — бясконцыя дэтэктывы, якія сябар глядзіць да глыбокай ночы то па адным, то па другім канале...

У Антонавіча на гэты конт свая тэорыя: маўляў, ад падобных фільмаў толькі карысць, бо любы дэтэктыў прымушае думаць — варушыць мазгамі, што ў іхнім узросце проста жах як патрэбна!

Пацвярджэнне гэтай тэорыі знайшлося зусім нечакана.

Неяк раз а дзевятай раніцы Антонавіча падняў доўгі трывожны званок. У слухаўцы быў голас сябра:

— Прабач, што патрывожыў, — ледзь не плачучы, казаў той. — Але ў мяне — бяда: сківіца прапала, а я без яе як без рук — нават тварог праглынуць не магу!

— Ну дык што? — не разумеючы адчаю (бо даўно ні ўласных зубоў, ні той сківіцы), пытаўся Антонавіч. — Звары геркулесу.

— Ты што — здэкуешся?! Ежу знайшоў для мужчыны! Я гэтыя кашы з маленства не выношу! — ледзь не на крык перайшоў сябар і кінуў слухаўку.

Недзе праз гадзінку, са смакам паснедаўшы маннай кашай, Антонавіч пазваніў яму сам. На званок адгукнулася сапраўтная, жанчынка з гумарам, сказала:

— У нас катастрофа — не менш! Сківіца як скрозь зямлю правалілася! Мы, здаецца, усё перагледзелі!.. Гаспадар, — панізіла голас жанчына, — падазрае, што, можа, я тую рэч прысвоіла. Сын на выхадныя прыедзе — хай ён пашукае. А я пакуль на блендар і курыцу, і капусту змялю.

У суботу, і праўда, слухаўку зняў сын, са шкадобай паведаміў, што пошукі, на жаль, нічога не далі.

— Слухай, я тут днямі дэтэктыў глядзеў, — успомніў раптам Антонавіч. — Там таксама нешта шукалі. І ведаеш, як? Разбілі плошчу кватэры на квадраты — ну там метр на метр ці два на два — і абмацвалі — ну кожны куток, літаральна ад столі да падлогі. Паспрабуйце, а раптам?

Да вечара нядзелі сківіца не знайшлася. Сыну трэба было з'язджаць. Перад гэтым ён пазваніў Антонавічу і шчыра падзякаваў: маўляў, па яго парадзе адзін пакой сапраўды «абмацалі»... І столькі ўсяго знайшлі! Нават прыхаваныя савецкія грошы!

— У наступны выхадны пошук прадоўжым, — паабяцаў сын. — А сківіцу, калі што, замовім новую.

...На шчасце, да гэтага не дайшло, бо прапажа знайшлася! Шчаслівы Сямёнавіч паведаміў пра гэта назаўтра, і зноў жа з самай раніцы:

— Яна — не паверыш — у халадзільніку была! І ведаеш, дзе? За каструляй з тушанымі скабкамі!

Як высветлілася, дзень пры дні «седзячы» на молатай ежы, гаспадар той рондаль не чапаў — не выцягваў з халадзільніка. А потым падумаў: калі яшчэ тая новая сківіца... Хай хоць знаёмы сабака скабкі згрызе. Дастаў каструлю...

На пытанне, з якога перапуду сківіца трапіла ў халадзільнік, сябар адказаць не змог — не помніў.

— Вось я і кажу, — падвёў тады рысу Антонавіч, — дэтэктывы трэба глядзець, мозг трэніраваць!

...Хто б спрачаўся — я не буду.

С. В.,

г. Барысаў.

Рубрыку вядзе

Валянціна ДОЎНАР.

Неасабісты суб'ектыў

Асноўныя сімптомы

Адзін дзень у эпоху лічбавізаваанай эпідэміі

ПЕРШАЕ, што выхопліваеш позіркам, прачнуўшыся за некалькі хвілін да будзільніка, — блакітнае чысцюткае неба ў акне. У пакоі разліваецца мяккае ружаватае святло сонечнай красавіцкай раніцы. Пухнатае мякка-ўтульнае стварэнне, пачуўшы, што варушышся, бязгучна скача да цябе на ложка і мокрай пыскай «цалуе» ў твар: «Уставай». Некалькі секунд доўжыцца прыемнае няведанне і шчасце (хто б падумаў, што за шчасце будзеш лічыць проста бесклапотна будзённа прачнуцца ў сваёй хаце і пачаць збірацца на працу, думаючы аб тым, што належыць зрабіць за дзень?). Усяго некалькі секунд. Пасля пазлы ў галаве складаюцца — і спакой, і бесклапотнасць адтуль вылятаюць проста ў момант. «Каранавірус. Эпідэмія». Пачынаецца твой уласны, асабісты тэатр абсурду, і з кожнай хвілінай знікае надзея на тое, што ўсё гэта сон, што зараз ты прачнешся па-сапраўднаму, і ўсё будзе, як раней, зусім нядарна і недасягальна даўно.

І ўсё, здаецца, як заўсёды: варыш каву, корміш кошку, збіраешся на працу. Але ў галаве надакучлівым цвыркуном ціўкае гэтае слова, аб існаванні якога яшчэ год назад ты нават і не ведаў. Як заўсёды, уключаеш на кухні тэлевізар: у ранішняй інфармацыйна-забаўляльнай праграме пяць разоў за паўгадзіны раскажучы, як правільна мыць рукі, надзяваць маску, што піць, што есці, каб не захварэць. Пераключаеш на канал еўрапейскіх навін — хочацца зноў заснуць і не прачынацца доўга-доўга — сцэльныя лічбы: памерлых, захварэлых, выпісаных... (Ніхто нават ні словам за гэтыя вар'яцкія дні не сказаў, колькі ў той жа Італіі ў той жа час нарадзілася, — нібы жыццё спынілася і ідзе толькі ў адным напрамку — да свайго завяршэння.) Уключаеш у пакой радыё — дыджэй не вельмі ўдала жартуюць усё на тую ж тэму. Добра, што пра каранавірус яшчэ не напісалі песень, якія можна круціць у эфіры (хаця ў інтэрнэце ўжо хапае, з разраду народнай творчасці)... Карацей, выходзіш з кватэры з нафаршыраванай каранавірусам галавой. Прычым зусім не спецыяльна — так атрымліваецца.

Далей — болей. Садзішся ў тралейбус, па прывычцы дастаеш смартфон. Спачатку — сайты, якія праглядаеш з раніцы заўсёды. Галоўная тэма там... угадайце якая. Прычым ты ведаеш, што менавіта так і будзе, але з нейкай хваравітай цікаўнасцю ўсё роўна ціснеш на прывычныя старонкі. У метро прымаешся за сацыяльныя сеткі. Вось тут можна завязнуць на доўга і не тое што праехаць патрэбную станцыю, але і заехаць у дэпо. Асабліва калі ў цябе ў «сябрах» людзі адусюль: з Расіі, Украіны, ЗША, Германіі, Італіі. Сапраўдны кірмаш вар'яцтва ў розных варыяцыях: хтосьці жартуе, хтосьці посціць смешныя карцінкі «па тэме», хтосьці абураліся прымаемымі (ці недастаткова прымаемымі, ці непрымаемымі мерамі). І ты на гэтым кірмашы не назіральнік, штосьці «лайкаеш», штосьці рэпосціш, некаторыя асабліва смешныя карцінкі перасылаеш камусьці з сяброў ці калег. Так незаўважна пралятаюць тыя сорака хвілін, што патрэбны, каб дабрацца да месца працы...

ПАКУЛЬ ідзе ад метро, усю патрыманую інфармацыю пераварваеш. Ні пра што іншае думаць ужо не можаш, як ні стараешся (дый ужо асабліва і не стараешся). Ідзеш сам у сабе, не засяроджваешся на тварах мінакоў, што рухаюцца насустрач. Часам толькі сустракаешся з нечымі вачыма і здэкліва сам у

сябе пытаешся: «Няўжо і ў мяне такі ағаломшана-дурнаваты выгляд...» На такім васьмі «высокаінтэлектуальным» аўтапілоце ў апошні момант успамінаеш, што трэба падысці да санітазера на ўваходзе і апрацаваць рукі.

На працы нейкі час займаешся чым табе, уласна, і належыць займацца — працуеш. Праўда, роўна да таго часу, пакуль на камп'ютары, акрамя патрэбных па рабоце файлаў і сайтаў, не націснеш на іншую старонку (хваравітая цікаўнасць цягне да яе, як магніт, і супраціўляцца не можаш, дый не асабліва хочаш). Працы яна нібыта і не перашкаджае, але ж усё роўна разоў дваццаць за дзень яе абновіш, зазірнеш: мо што новенькае выскачыла? У абед тэлефануеш родным, стараешся трымацца, удавана-нейтральна пытаешся, як справы, гэтак жа нейтральна адказваеш, што ў цябе ўсё нармальна. Пратрымацца ўдаецца хвіліны гэтак са дзве. Потым хтосьці з суразмоўнікаў не вытрымлівае — і панеслася: «А ты бачыла новыя лічбы?», «А што ў Амерыцы робіцца», «А я сабе маскі новыя купіла»... Самыя блізкія, самыя родныя людзі, з якімі заўсёды, хай сабе і некалькі разоў на дзень, было пра што пагаварыць, з чаго пажартаваць, цяпер ператварыліся ў рэтранслятараў навін ці чутак, якія ты ўжо з самай раніцы ведаеш...

ЗА дзень стамляешся як ніколі. Бо, акрамя непасрэдных абавязкаў, якія патрабуюць і дзеянняў, і рашэнняў (і так на кожнай працы), ты яшчэ марнуеш шмат імпульсу на папайненне ўласнай «інфармацыйнай ленты», на яе абмеркаванне. Стомленасць, праўда, не перашкаджае ехаць дадому, зноў унурыўшыся ў смартфон. Прыязджаеш дамоў, корміш кошку, гатуеш сякую-такую вчэру (як правіла, што першае трапіцца пад руку ў халадзільніку, бо думаць жа пра гэта не было калі), уключаеш тэлевізар. Ціскаеш з канала на канал у пошуках чагосьці новага, за дзень не чытанага і не чутага. У працэсе пошуку трапляеш на цікавыя перадачы, любыя фільмы, але дзе там — не да іх. Урэшце на канале засынаеш прама з пультам у руках, праз гадзіну прахопліваешся, сцелеш ложка, чысціш зубы. Перад тым, як патушыць святло, яшчэ раз зазіраеш у смартфон — ці няма чаго новенькага? Правальваешся ў глыбокі сон, нібы сыходзячы з рэчаіснасці...

Першае, што выхопліваеш позіркам, прачнуўшыся за некалькі хвілін да будзільніка, — блакітнае чысцюткае неба ў акне. У пакоі разліваецца мяккае ружаватае святло сонечнай красавіцкай раніцы. Пухнатае мякка-ўтульнае стварэнне, пачуўшы, што варушышся, бязгучна скача да цябе на ложка і мокрай пыскай «цалуе» ў твар: «Уставай»...

СЁННЯ ранкам я не ўключыла ні тэлевізар, ні радыё. З задавальненнем у цішыні выпіла кавы. Кошку не толькі пакарміла — хапіла часу з ёй нават трохі пагуляць. Агледзела расаду — трэба вечарам падкарміць. У тралейбусе паглядзела пошту, у метро адкрыла на смартфоне цікавую кніжку, якую чытала з захапленнем, але тыдні са два як закінула. Прыйшла на працу, паглядзела стужку навін — бо работа такая. З сястрой па тэлефоне пагаварылі пра агарод: дзе і што будзем сёлета садзіць. У абед выйшла на вуліцу. Злавіла сябе на тым, што дыхаецца неяк нашмат лягчэй, чым у апошнія дні. Вельмі важная і абнадзейлівая для сённяшняга часу прыкмета.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

